

«Kulturarven er unik og uerstattelig. Men den er ofte sårbar og til og med i fare. Derfor er det vår felles oppgave å bevare denne skatten for å overføre den til videre glede og (gjen)bruk for fremtidige generasjoner.

KULTURARV FOR

FORORD

Europas kulturminneår 2018 markerer et vendepunkt i Europas stadig økende kulturarvbevegelse. Vi må bruke på denne satsingen til å erkjenne og videreføre vår felles kulturarvs positive kraft og våre felles verdier for å binde sammen Europas innbyggere og samfunn, og for å gi en dypere mening til hele det europeiske prosjektet. Tidspunktet for handling er nå!

Oppropet fra Berlin ble presentert 22. juni 2018 på European Cultural Heritage Summit i Berlin. Tre organisasjoner var vertskap for møtet, nemlig EUROPA NOSTRA - kulturarvens stemme i Europa, Den tyske kulturarvkomiteen (DNK) - som koordinerte det europeiske kulturminneåret i Tyskland og Den prøyssiske kulturarvstiftelsen (SPK), basert i Berlin.

Innenfor rammene til Det europeiske kulturminneåret (EYCH) samlet dette første europeiske kulturarvtoppmøtet som ble holdt i Berlin fra 18.-24. juni 2018 mange enkeltmennesker og organisasjoner fra hele Europa. Blant dem var representanter fra institusjoner, foreninger, stiftelser og universiteter, så vel som fra religiøse samfunn og steder, alle som arbeider med kulturarv; arkitekter, museumsansatte, konservatorer og håndverkere, kunstnere, private eiere av historiske bygninger og kulturarvsteder, forskere og lærere, representanter fra offentlige myndigheter eller finansielle institusjoner, entreprenører, gründere, (kunst)historikere, journalister, fotografer, studenter og unge frivillige, sammen med kulturministre, ordførere fra historiske byer, medlemmer av europeiske, nasjonale og regionale parlamenter, representanter fra EU-institusjoner, samt Europarådet, UNESCO og ICCROM og mange europeiske kulturarvnettverk.

Dette oppropet får sin inspirasjon og legitimitet fra ekspertisen, entusiasmen og engasjementet til alle disse kvinner og menn som bryr seg om kulturarv (materiell, immateriell og digital), og som vier sin ekspertise, tid og energi, som profesjonelle eller frivillige, til å sikre overføringen av denne kulturarven for fremtidige generasjoner. Den økonomiske verdien av deres arbeid er betydelig. Den sosiale og kulturelle verdi er uvurderlig.

«Berlin: opprop til handling» bygger også på innspill og støtte fra EYCHs nasjonale koordinatorene, medlemmer av EYCH Stakeholders Committee, så vel som medlemmer av the European Heritage Alliance 3.3.

Nå inviterer vi alle som bryr seg om Europas fortid, nåtid og fremtid til å underskrive, støtte og dele «Berlin: opprop til handling» med mange.

BERLIN: OPPROP TIL HANDLING

VI, ENKELTMENNESKER, ORGANISASJONER OG INSTITUSJONER ... som har signert dette oppropet er klare til å ta det felles ansvaret som ligger i ved den kraften og det potensialet som ligger i vår felles kulturarv for å fremme et fredeligere, blomstrende, inkluderende og rettferdig Europa.

Vi har i dag, under det pågående europeiske kulturminneåret, en enestående mulighet til å påvirke diskusjonen omkring fremtidens Europa. Stilt overfor så mange utfordringer, til og med trusler, mot de europeiske kjerneverdier, kan ikke denne debatten bare dreie seg om forhold knyttet til politikk,

Vi må forsterke de nødvendige menneskelige og finansielle ressursene og investere i å fremme ferdigheter og kapasitet for å sikre høy faglig bevaring, utvikling og overføring av vår kulturarv, både fysisk og digitalt».

EUROPAS FREMTID

økonomi eller sikkerhet. Vi må «endre tonen» i fortellingen om Europa. Vi må plassere vår felles kulturarv der den hører hjemme, i sentrum av Europas politikk og prioriteringer.

HVORFOR? FORDI ...

Vår kulturarv er den som gjør oss til europeere slik det kommer til uttrykk i våre varierende og felles verdier, kulturer og minner. Derfor er kulturarven den virkelige manifesteringen av Europas «Samhold gjennom mangfold» og den hjelper oss å motstå de splittende kreftene som er en trussel mot vårt samfunn.

Vår kulturarv bærer i seg flere lag av vår identitet, den lokale, regionale, nasjonale og europeiske. Disse lagene er alle i forbindelse med hverandre de forsterker hverandre og er i stadig utvikling.

Vår kulturarv gir oss opplevelsen av tilhørighet til lokalsamfunnet og en følelse av samhørighet og solidaritet med Europa.

Vår kulturarv binder sammen generasjoner slik den kommer til uttrykk i kryssbefruktninger og grenseoverskridende bevegelse av folk og ideer gjennom generasjoner av delt historie. Dette er utgangspunktet for en ærbødig og berikende dialog og gjensidig påvirkning innenfor og mellom samfunn i Europa, men også med andre kulturer i verden.

Vår kulturarv fungerer som en bro mellom vår fortid og fremtid. Det gjør det mulig for oss å lære av og bygge på våre kulturelle tradisjoner og historie, samtidig som den hjelper oss å lege våre sår og reparere fortidens skader. Kulturarven oppmuntrer samtidig den pågående kreativitet og innovasjon. Den er en kilde til videre læring og inspirasjon og en basis for aktiv og ansvarlig deltagelse i samfunnet.

Vår kulturarv er også en viktig ressurs for en bærekraftig

utvikling og en kilde til styrket sosial tilhørighet, så vel som en kilde til et stort antall meningsfylte stillinger, både direkte og indirekte.

Kulturarven gir harmoni og skjønnhet til det miljøet som omgir oss, både det menneskeskapte og det naturlige, og styrker på den måten vår trivsel og vår livskvalitet.

Mens vi gjentar - i dette året som markerer den universelle menneskerettighets-erklæringen 70-årsjubileum - at retten til kulturarv er en grunnleggende menneskerettighet, og mens vi bekrefter nok en gang - i dette europeiske kulturminneåret - vårt engasjement for prinsippene utarbeidet i et stort antall relevante politiske dokumenter som allerede er tatt i bruk av mange europeiske og internasjonale organisasjoner, er tiden nå inne for å overføre disse prinsippene til effektiv handling med konkrete resultater for Europa og dets innbyggere:

HANDLING 1

UTARBEIDELSEN AV EN EUROPEISK HANDLINGSPLAN FOR KULTURARVEN

Vi oppfordrer til en ambisiøs europeisk handlingsplan som en varig arv fra det europeiske kulturminneåret. Denne handlingsplanen, som allerede er bekjentgjort i det nylig vedtatte New European Agenda for Culture, må forberedes og implementeres med full deltagelse og engasjement fra alle relevante offentlige og private interessenter, inkludert det sivile samfunnet. Den må også være helhetlig og samkjørt med andre sentrale EU-politiske planer og prioriteringer, helt på linje med de siste EU beslutninger. Vi refererer til mål og retningslinjer for områder som sosial tilhørighet, utvikling av by- og land, miljø, maritim- og turisme-politikk, bærekraftige mål og tilpasning til klimaendringer, forskning og innovasjon,

«Det europeiske kulturminneåret har styrket den politiske satsingen og en bred mobilisering for kulturminner i Europa. Vi må nå befeste og ytterligere styrke synergiene

digital politikk, utdanning og fagopplæring, og naturligvis; ungdommen. Denne handlingsplanen må dessuten ha en sterk ytre dimensjon siden EU også må ta globalt ansvar og vende seg mot partnere både innenfor og utenfor EUs grenser. Handlingsplanen bør derfor være i samsvar med Europarådets Faro Convention on the Value of Cultural Heritage for Society og dets nylige European Heritage Strategy for the 21st century og med The UN Agenda 2030 for Sustainable Development.

HANDLING 2

ANERKJENNE KULTURARV SOM EN PRIORITET FOR EUROPEISK POLITIKK OG BEVILGNINGER

For å støtte den fremtidige europeiske handlingsplanen, oppfordrer vi EU- institusjonene til fullt ut å anerkjenne kulturarv som en strategisk prioritet i sine forestående politikkprogrammer og i EUs nye flerårige finansielle rammeplaner (2021-2027). Dette vil bidra til den hardt tiltrengte investering i Europas menneskelige og kulturelle kapital og fremme Europas verdier. Samtidig forplikter vi oss alle til å fortsette med å heve bevisstheten om de mange verdiene og fordelene kulturarven har for Europa. Dette er spesielt med hensyn til det forestående valget av EU-parlament i mai 2019, og den påfølgende utnevningen av en ny EU-kommisjon.

HANDLING 3

BYGGE BROER MELLOM LOKALE, NASJONALE OG EUROPEISKE STYRINGSNIVÅ

De forskjellige styringsnivåene er nøkkelen til å frigjøre kulturarens fulle potensial som en strategisk ressurs for samfunn, økonomi, kultur og miljøet. Derfor oppfordrer vi alle europeiske stater, regioner og byer til å utarbeide en helhetlig og ambisiøs politikk og handlingsplaner for kulturarven. Vi vil også anspore dem til å fremme sin dialog og samarbeid med relevante europeiske og internasjonale organisasjoner samt med sivilsamfunnet. Slik sikrer vi at politikken og handlingsplanene som de forskjellige styringsnivåene - fra lokale, nasjonale og europeiske - tar i bruk, utfyller hverandre og henger sammen.

HANDLING 4

BEVARE OG VIDEREFØRE DET UERSTATTELIGE

Kulturarven er unik og uerstattelig. Men den er ofte sårbar og til og med i fare. Derfor er det vår felles oppgave å bevare denne skatten for å overføre den til videre glede og (gjen) bruk for fremtidige generasjoner. Vi må forsterke de nødvendige menneskelige og finansielle ressursene og investere i å fremme ferdigheter og kapasitet for å sikre høy faglig bevaring, utvikling og overføring av vår kulturarv, både fysisk og digitalt. I denne prosessen må vi involvere universiteter og forskningsmiljø, utvikle innovative forretningsmodeller og stimulere kreative synergier mellom kulturarv og kunsthøgskole. Vi bør også anerkjenne verdien av immaterielle uttrykk for vår arv som stadig utvikles og beriker samfunnet og bomiljøet vårt.

HANDLING 5

INVESTERE I FORNYELSE AV KULTURMINNER MED KVALITET

Vi må trygge nødvendige investeringer, både private og offentlige, rettet mot kvalitetsmessig fornyelse kulturminner i vårt lokalmiljø, byer og distriktene basert på kreativitet, nyskaping og tilpasset gjenbruk. Dette må være stimulert av prinsippene som ble uttrykt i den «Baukultur» som ble uttrykt i Davos Declaration tatt i bruk ved begynnelsen av Det europeiske kulturminneåret, og forsterket gjennom aktiv deltakelse fra borgere og deres samfunns-organisasjoner. I denne sammenheng ønsker vi velkommen kreative og respektfull samhandling mellom beskyttelsen av bygget kulturarv og moderne bidrag til vårt bygningsmiljø, som utgjør morgendagens kulturarv.

HANDLING 6

FREMME BEDRE KUNNSKAP OG DYPERE FORSTÅELSE

Kulturarven må få en bredere plass innenfor undervisning, både formelt og uformelt, på alle alderstrinn. Dette vil stimulere til et sterkere engasjement hos publikum for å ta vare på og overføre kunnskap om vår kulturarv. Særlig bør oppmerksomheten rettes mot utdanning i historie og i tolknin-

mellom et bredest mulig utvalg av offentlige og private interessenter, inklusive relevante europeiske og nasjonale organisasjoner og det sivile samfunn».

gen av kulturarven i en bredere sammenheng med Europas fortid, nåtid og fremtid. Det vil utstyre Europas innbyggere og spesielt våre barn og unge med de nødvendige verktøy for å oppnå en dypere forståelse av de pågående uenighetene og meningsutvekslingene innenfor Europa og mellom Europa og andre kulturer i verden. Alle disse aktivitetene vil bidra til å bygge bedre og mer meningsfulle forbindelser mellom folk og stedene de bor, arbeider og besøker. Dette vil også gjøre det lettere å forstå, respektere og inkludere nye innbyggere i Europa.

HANDLING 7

BYGGE VIDERE PÅ DEN ETABLERTE SATSINGEN

Det europeiske kulturminneåret har styrket den politiske satsingen og en bred mobilisering for kulturminner i Europa. Vi må nå befeste og ytterligere styrke synergiene mellom et bredest mulig utvalg av offentlige og private interessenter, inklusive relevante europeiske og nasjonale organisasjoner og det sivile samfunn. For å oppnå dette må vi finne frem til en bedre oppskrift for en mer permanent plattform for å samle kunnskap, bygge kapasitet og samordne støtten til den europeiske kulturarven.

Berlin, 22 Juni 2018

Berlin: Opprop til handling kan signeres online på Europa Nostras hjemmeside:

www.europanostra.org/berlin-call-action

«...vi gjentar - i dette året som markerer den universelle menneskerettighetserklæringen 70-årsjubileum - at retten til kulturarv er en grunnleggende menneskerettighet...»

KFF har i over 10 år arrangert Den kulturelle skolesekken (DKS) i samarbeid med kulturseksjonen i Skedsmo kommune. I 2018 ble for første gang DKS gjennomført på vårparten og omlag 750 elever fra hele Skedsmo fikk ny kunnskap og historisk innsikt om Kjeller.

Hos KFF får elever i 10. klasse nærkontakt med DH60M Moth 125, DH82A Tiger Moth, Fairchild Cornell og CF-104 Starfighter 755 som opererte som «interceptor aircraft» (avskjæringskampfly) under den kalde krigen.

